

ส่วนที่ 5

สรุปผลการปฏิบัติงานและโครงการสหกิจศึกษา

สรุปผลการปฏิบัติงาน

จากการปฏิบัติสหกิจศึกษา ณ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 11 (นครราชสีมา) ในหน่วยที่ผู้ช่วย นักวิชาการสิ่งแวดล้อม งานประจำที่ได้รับมอบหมายในแต่ละส่วน โดยจะแบ่งเป็นส่วนดังนี้ ส่วนตรวจและบังคับใช้กฎหมาย ลงพื้นที่เรื่องร้องเรียนดำเนินการตรวจสอบ พิจารณา วินิจฉัย เพื่อจัดการเรื่องร้องทุกข์ เหตุฉุกเฉินและ อุบัติภัยด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม ส่วนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม ทำการทดลองพารามิเตอร์ (BOD : Biochemical oxygen demand) ส่วนการจัดการคุณภาพน้ำอากาศและเสียงได้ลงพื้นที่ตรวจวัดคุณภาพอากาศ จ.นครราชสีมา ตรวจวัดควันดำรถรถ ข้อมูลเช็ครถควันดำ พร้อมทั้งออกพื้นที่ให้คำบรรยายแก่ประชาชน ส่วนแผนสิ่งแวดล้อม เรียนรู้ เอกสารการใช้ Chat GPT ย่อมาจากคำว่า "Chat" และ "Generative Pre-training Transformer" หรือก็คือ โมเดลภาษาที่ถูกเขียนขึ้น ใช้งานตอบโต้กับทุกคำถามครอบคลุม เช่น การให้ข้อมูล สูตรอาหาร แก้อาการเจ็บป่วยเบื้องต้น เขียนโค้ด เขียนโปรแกรมเบื้องต้น ส่วนการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ลงพื้นที่ตรวจโรงงานผลการดำเนินโรงงานขั้นตอนกระบวนการ ติดตาม ตรวจสอบ ใฝ่ระวัง ประเมินผลและจัดทำรายงานสถานการณ์ ตลอดระยะเวลา 4 เดือน ได้ประสบการณ์เรียนรู้เพิ่มมากขึ้นได้การนำไปใช้ในการทำงานในชีวิตจริง รวมทั้งการเข้าสังคมการทำงานกับบุคคลอื่นๆได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติงาน

จากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 11 (นครราชสีมา) ได้มีข้อเสนอแนะแก่นักศึกษารุ่นต่อไปที่จะมาปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการคือในการปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการของนักศึกษาสหกิจศึกษาในภาคการศึกษาต่อไปนั้น เพื่อประโยชน์สูงสุดในการออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแก่นักศึกษาและสถานประกอบการควรมีการเตรียมตัวทางด้านวิชาการ การเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และศึกษากฎหมายทางด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม ควรมีการเตรียมความพร้อม ด้านการปรับตัว เข้าสังคม เนื่องจากการปฏิบัติงานจริงต้องมีการสื่อสารกับบุคลากรภายในองค์กรการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและประชาชนที่เข้ามาใช้บริการในสำนักงานหรือการ ติดต่อสื่อสาร กับชุมชนที่ลงปฏิบัติงานนอกพื้นที่ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อม สำหรับการลงพื้นที่สรุปผลการปฏิบัติงาน

สรุปผลการโครงการสหกิจศึกษา

วิเคราะห์จุดความร้อน ในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย ระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน ปี พ.ศ. 2565 และ ปี พ.ศ.2566

จากการศึกษาจุดความร้อนรายเดือนพบว่าในปี พ.ศ.2566 มีจุดความร้อนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2565 1,015 จุด แสดงให้เห็นว่ามีการเผาไหม้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ต่อมาทำการศึกษาจุดความร้อนรายพื้นที่ โดนมมี 6 พื้นที่ ได้แก่ ได้แก่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ พื้นที่เขต สปก. พื้นที่ป่าสงวนฯ พื้นที่ริมทาง

หลวง พื้นที่เกษตร และ พื้นที่อื่น ๆ พบว่าพื้นที่ที่มีจุดความร้อนมากที่สุดได้แก่ พื้นที่เกษตรเดือน มีนาคม ปี พ.ศ.2566 ซึ่งมีจุดความร้อนคือ 300 จุด และพื้นที่ที่มีจุดความร้อนน้อยที่สุดได้แก่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2566 และ พื้นที่ริมทางหลวงเดือนเมษายน ปี พ.ศ.2566 ซึ่งมีจุดความร้อนคือ 1 จุด ต่อมาทำการศึกษาจุดความร้อนรายอำเภอ จากการศึกษาจุดความร้อนรายอำเภอ ปี พ.ศ.2565 ซึ่งมี 32 อำเภอได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอด่านขุนทด อำเภอบัวใหญ่ อำเภอปักธงชัย อำเภอพิมาย อำเภอสีคิ้ว อำเภอปากช่อง อำเภอครบุรี อำเภอจักราช อำเภอโชคชัย อำเภอโนนสูง อำเภอประทาย อำเภอสูงเนิน อำเภอห้วยแถลง อำเภอชุมพวง อำเภอเสิงสาง อำเภอด่านช้าง อำเภอโนนไทย อำเภอขามสะแกแสง อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอหนองบุญมาก อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอโนนแดง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมืองยาง อำเภอลำทะเมนชัย และ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ พบว่าอำเภอที่มีจุดความร้อนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ อำเภอพิมาย ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 108 จุด อันดับที่สองคืออำเภอครบุรี ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 104 จุด อันดับที่สามคืออำเภอสีคิ้ว ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 83 จุด และอำเภอที่มีจุดความร้อนน้อยที่สุดคืออำเภอสีดา ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 1 จุด อำเภอ จากการศึกษาจุดความร้อนรายอำเภอ ปี พ.ศ.2566 พบว่าอำเภอที่มีจุดความร้อนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ อำเภอครบุรี ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 242 จุด อันดับที่สองคือ อำเภอด่านขุนทด ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 206 จุด อันดับที่สามคืออำเภอสีคิ้ว ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 198 จุด และอำเภอที่มีจุดความร้อนน้อยที่สุดคืออำเภอบัวลาย ซึ่งมีจุดความร้อนรวม 1 ปี คือ 9 จุด ต่อมาทำการศึกษาจุดความร้อนรายวัน ปี พ.ศ.2565 และปี พ.ศ.2566 พบว่า วันที่มีจุดความร้อนมากที่สุดในแต่ละปี คือ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ.2565 พบจุดความร้อน 50 จุด และ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 พบจุดความร้อน 76 จุด จะเห็นได้ว่าปี พ.ศ.2566 มีการเผาไหม้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2565 เป็นอย่างมาก

วิเคราะห์เคราะห์ปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 ในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย ระหว่างเดือน มกราคม – เมษายน ปี พ.ศ.2565 และ ปี พ.ศ.2566

จากการศึกษาปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 โดยหาค่าเฉลี่ยจากปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 ปี พ.ศ.2565 พบว่า ได้เท่ากับ 33.71 (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และ ปี พ.ศ.2566 ได้เท่ากับ 39.91 (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) จะเห็นได้ว่าปี พ.ศ.2566 มีปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 สูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2565 ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณจุดความร้อนที่เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2566 จากปี พ.ศ.2565 กว่า 1,015 จุด

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 และ จุดความร้อน ในจังหวัดนครราชสีมา ประเทศไทย ระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน ปี พ.ศ.2565 และ ปี พ.ศ.2566

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 และ จุดความร้อน พบว่า เมื่อเกิดค่าจุดความร้อนหรือมีการเผาไหม้หลายพื้นที่ก็จะทำให้เกิดฝุ่น PM2.5 ฝุ่นกระจาย และส่งผลให้ค่าฝุ่น PM 2.5 มีค่าสูงตามไปด้วยและอาจจะเกินค่ามาตรฐานคือ 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิต หรืออาจมีปัจจัยด้านอุตุนิยมวิทยาที่เกี่ยวข้องคือ ณ ขณะนี้

ตรวจวัดมีจุดความร้อนหลายจุดแต่ค่าฝุ่น PM2.5 ไม่เกินมาตรฐาน อาจจะมีฝนตกหรือพายุเข้า ณ ช่วงเวลานั้นอาจเกิดกระแสแรงลมทำให้ฝุ่นฟุ้งกระจายเจือจางลง

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จากการติดตามจุดความร้อนและสถานการณ์ฝุ่นละออง Pm 2.5 ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ในปี 2565 และ ปี 2566 พบว่าจุดความร้อนและปริมาณฝุ่นละออง Pm 2.5 โดยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งพบว่าจุดความร้อนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม ได้แก่พื้นที่เกษตรและพื้นที่ สปก. รองลงมาได้แก่พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งกลไกที่สำคัญในการจัดการปัญหาฝุ่นละออง Pm 2.5 คือกลไกในระดับจังหวัด ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายดังนี้

5.1 พื้นที่เกษตรกรรม

5.1.1 สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับทุกภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียมแปลงพื้นที่เพาะปลูกในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน โดยปลอดการเผา

5.1.2 ส่งเสริมให้มีพื้นที่เกษตรกรรมต้นแบบปลอดการเผาทั้งในช่วงการเตรียมแปลงเพาะปลูก หรือการเก็บเกี่ยวผลผลิต และการบริหารจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ในลักษณะ 1 ตำบล 1 พื้นที่ต้นแบบ

5.1.3 ให้การสนับสนุนเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ อาทิ การให้เช่าเครื่องจักรที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตในราคาถูก เช่น รถตัดอ้อย หรือ ปล่อยสินเชื่อในการจัดซื้อเครื่องจักรแบบปลอดดอกเบีย เป็นต้น

5.1.4 ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อลดปัญหาการเผาในที่โล่ง เช่น กลุ่มโรงงานน้ำตาลจัดหารถตัดอ้อยให้เกษตรกรเช่าในราคาพิเศษ เป็นต้น

5.1.5 ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวบรวมเศษวัสดุทางเกษตร เช่น ฟางข้าว ใบอ้อย เพื่อขายให้กับโรงไฟฟ้าเพื่อเป็นเชื้อเพลิง เพื่อลดปริมาณการเผาในที่โล่ง เป็นต้น

5.1.6 กำหนดให้เป็นวาระจังหวัดในการลดเผาในที่โล่ง และให้มีกลไกในระดับท้องถิ่นเพื่อติดตามผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

5.1.7 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ไลน์ Facebook เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในมาตรการต่างๆ

5.2 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่าอนุรักษ์

5.2.1 ส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับทุกภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะชุมชนที่มีพื้นที่อยู่ติดกับป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการแจ้งเตือนและการดับไฟป่า

5.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีพื้นที่อยู่ติดกับป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ในรูปแบบของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ป่า โดยจัดให้มีการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.2.3 สร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการอนุรักษ์ แจ็งเตือนภัย เหตุไฟป่าผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อความรวดเร็วในการดับไฟป่า

5.2.4 นำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการป้องกัน และเฝ้าระวังไฟป่า เช่น โดรน กล้องวงจรปิด และเทคโนโลยีดาวเทียม เป็นต้น

5.2.5 ใช้มาตรการปิดป่าในช่วงที่มีปัญหาไฟป่า รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำอย่างเคร่งครัด

5.3 พื้นที่อื่นๆ

5.3.1 แจ็งเตือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานที่กำจัดขยะเพื่อเฝ้าระวังปัญหาไฟไหม้บ่อขยะ

5.3.2 สร้างช่องทางการแจ็งเตือนภัย เช่น สายด่วน กรณีพบการเผาในที่โล่งริมทางหลวง เพื่อให้ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

5.3.3 ขอความร่วมมือวัดต่างๆดจุดรูปเทียนในงานพิธีต่างๆ เพื่อลดปัญหาฝุ่น PM 2.5

ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการสหกิจศึกษา

จากการทดลองในครั้งนี้พบว่าในการรวบรวมข้อมูลจุดความร้อน 8 เดือน คือ เดือน มกราคม-เมษายน 2565 และ เดือน มกราคม-เมษายน 2566 ของทุกวันพบว่าข้อมูลมีเยอะมากจึงทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดด้านการกรอกข้อมูลบางส่วนและได้ทำการตรวจสอบอย่างละเอียดจึงทำให้ระยะเวลาในการรวบรวมจุดความร้อนใช้เวลานาน อย่างไรก็ตามคณะผู้จัดทำได้ตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดและสรุปเพื่อที่จะจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการลดการเผาในที่โล่งให้แก่จังหวัดนครราชสีมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด